

मुञ्जवज्जर्जरीभूता बहवस्तत्र पादपाः । चीराणीव व्युदस्तानि रेजुस्तत्र महावने ।

तदृक्ष्युद्धमभवन्मुहूर्तं भरतर्षभ । राक्षसानाञ्च मुख्यस्य नराणामुत्तमस्य च । ४२५

ततः शिलां समुत्क्षिप्य भीमस्य दृधि तिष्ठतः । प्राहिणेन्द्राक्षसः क्रुद्धोभीमश्च नचचाल ह ।

तं शिलाताडनजडं पर्यधावत राक्षसः । बाहुविचित्रकिरणः स्वर्भानुरिव भास्करं ।

तावन्मोऽयं समाक्षिप्य प्रकर्षन्तौ परस्परं । उभावपि चकाशेते प्रवृद्धौ वृषभावि ।

तयोरासीत् सुतुमुलः संप्रहारः सुदारुणः । नखदंष्ट्रायुधवतीर्याप्रयोरिव दृप्तयोः ।

दुर्योधननिकाराच्च बाहुवोर्याच्च दर्पितः । कृष्णानयनदृष्टश्च व्यवर्द्धत वृकोदरः । ४२६

अभिपद्य च बाहुभ्यां प्रत्यगृह्णादमर्षितः । मातङ्गमिव मातङ्गः प्रभिन्नकरटामुखं ।

स चाप्येनं ततो रक्षः प्रतिजयाह वीर्यवान् । तमाक्षिपद्भीमसेनो बलेन बलिनाम्बरः ।

तयोर्भुजविनिष्पेषादुभयोर्बलिनोस्तदा । शब्दः समभवद्दोरो वेणुस्फोटसमो युधि ।

अथैनमाक्षिप्य बलाद्गृह्य मध्ये वृकोदरः । धूनयामास वेगेन वायुश्चण्ड इव द्रुमं ।

स भीमेन परामृष्टो दुर्बलो बलिना रणे । व्यस्यन्दत यथाप्राणं विचकर्ष च पाण्डवं । ४२७

तत एनं परिश्रान्तमुपलक्ष्य वृकोदरः । शोक्तयामास बाहुभ्यां पशून् रश्मयः यथा ।

विनदन्तं महानादं भिन्नभेरीस्वनं बली । भ्रामयामास सुचिरं विस्फुरन्तमचेतनं ।

तं विषीदन्तमाज्ञाय राक्षसं पाण्डुनन्दनः । प्रगृह्य तरसा दोर्भ्यां पशुमारममारयत् ।

आक्रम्य च कटीदेशे जानुना राक्षसाधमं । पीडयामास पाणिभ्यां तस्य कण्ठं वृकोदरः ।

अथ जर्जरसर्वाङ्गं व्याविद्धनयनाम्बरं । भूतले भ्रामयामास वाक्यञ्चेदमुवाच ह । ४२८

हिडिम्बवकयोः पाप न त्वमश्रुप्रमार्जनं । करिष्यसि गतश्चापि यमस्य सदनं प्रति ।

इत्येवमुक्त्वा पुरुषप्रवीरसं राक्षसं क्रोधपरीतचेताः । विस्मस्तवस्त्राभरणं स्फुरन्तमुद्गान्तचित्तं व्यसुमुत्ससर्ज ।

तस्मिन् हते तोयदतुल्यरूपे कृष्णा पुरस्कृत्य नरेन्द्रपुत्राः । भीमं प्रशस्थाय गुणैरनेकैर्दृष्टास्ततो दैतवनाय जग्मुः ।

॥ विदुर उवाच ॥ एवं विनिहतः संख्ये किष्कीरो मनुजाधिप । भीमेन वचनान्तस्य धर्मराजस्य कौरव ।

ततो निष्कण्ठकं कृत्वा वनं तदपराजितः । द्रौपद्या सह धर्मज्ञो वसतिं तामुवास ह । ४२९

समाश्रय्य च ते सर्वे द्रौपदीं भरतर्षभाः । प्रहृष्टमनसः प्रीत्या प्रशंसन्सर्व्वे वृकोदरं ।

भीमबाहुबलात्पिष्टे विनष्टे राक्षसे ततः । विविशुस्ते वनं वीराः चेमं निहतकण्ठकं ।

स मया गच्छता मार्गे विनिकीर्णो भयावहः । वने महति दुष्टात्मा दृष्टो भीमबलाद्धतः ।

तत्राश्रयं महच्चैतत् कर्म भीमस्य भारत । ब्राह्मणानां कथयतां ये तत्रासन् समागताः ।

एव विनिहतं संख्ये किष्कीरं रक्षसां वरं । श्रुत्वा ध्यानपरो राजा निशश्वासान्तवत्तदा । ४३०

इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्वणि किष्कीरवधपर्वणि विदुरवाक्ये एकादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥ समाप्तश्चकिष्कीरवधपर्वः ॥